

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ВОРОНЕНКО Олександр – кандидат педагогічних наук, докторант кафедри педагогіки, старший науковий співробітник Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Наукові інтереси: розвиток цифрової трансформації у закладах вищої освіти.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

VORONENKO Oleksandr – PhD in Pedagogy (Candidate of Pedagogical Sciences), Doctoral Candidate of Pedagogy Department State Institution “South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky”.

Scientific interests: development of digital transformation in higher education institutions.

Стаття надійшла до редакції 15.07.2025 р.

Стаття прийнята до друку 29.07.2025 р.

УДК 37.013.73:81

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-220-147-151

ГАБЕЛКО Олена –

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри германських мов, зарубіжної літератури та методик їхнього навчання

Центральноукраїнського державного

університету імені Володимира Винниченка

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3769-3616>

e-mail: lena_gabelko@i.ua

ЗАСОБИ ФОРМУВАННЯ ЕТНОПЕДАГОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ У МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ-ФІЛОЛОГІВ: ТРАДИЦІЇ І НОВАЦІЇ

Сучасний етап розвитку українського суспільства, позначений глобалізаційними процесами, євроінтеграційними прагненнями та викликами воєнного часу, зумовлює нагальну потребу у збереженні, відновленні та примноженні національної культурної спадщини як важливого чинника консолідації суспільства та утвердження національної ідентичності. У цьому контексті особливої ваги набуває якісна підготовка майбутніх учителів-філологів, спроможних поєднувати високий рівень професійної компетентності з глибоким розумінням етнокультурних традицій та вмінням творчо їх інтегрувати у навчально-виховний процес. Етнопедagogічна культура вчителя розглядається як інтегративна професійно-особистісна якість, що визначає здатність педагога формувати у здобувачів освіти світоглядні орієнтири, розвивати національну самосвідомість, виховувати ціннісні ставлення до рідної мови, історії та культури. У дослідженні, спираючись на педагогічну спадщину класиків та сучасні концепції національного виховання, обґрунтовано доцільність комплексного поєднання традиційних підходів (народна педагогіка, культурно-мистецькі практики, краєзнавча діяльність) з інноваційними методами (цифрові архіви фольклору, VR/AR-технології, інтерактивні онлайн-проекти, інтегровані курси з міжкультурної комунікації). Систематизація зазначених засобів у межах професійної підготовки філологів забезпечує не лише збереження й трансляцію культурної спадщини, але й її актуалізацію в умовах багатокультурного освітнього простору, стимулюючи міжкультурний діалог та взаєморозуміння. Підкреслено, що ефективність цього процесу залежить від гармонійної інтеграції перевірених часом педагогічних традицій і сучасних технологічних рішень, що сприяє розвитку міжетнічної толерантності, культурної компетентності, критичного та креативного мислення майбутніх педагогів. Перспективи подальших досліджень полягають у розробленні науково обґрунтованих методичних рекомендацій щодо впровадження цифрових інструментів в етнопедagogічну підготовку, створенні міждисциплінарних інтегрованих курсів та проведенні педагогічних експериментів для перевірки ефективності поєднання традицій і новацій у підготовці конкурентоспроможних фахівців нового покоління.

Ключові слова: етнопедagogічна культура, майбутні вчителі-філологи, народна педагогіка, інноваційні освітні технології, міжкультурна комунікація, професійна підготовка.

HABELKO Olena –

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Germanic Languages, Foreign Literature and Methods of Their Teaching of

Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3769-3616>

e-mail: lena_gabelko@i.ua

MEANS OF FORMING ETHNO-PEDAGOGICAL CULTURE OF FUTURE TEACHERS- PHILOLOGISTS: TRADITIONS AND INNOVATIONS

The current stage of development of Ukrainian society, marked by globalization processes, European integration aspirations and challenges of wartime, determines the urgent need to preserve, restore and multiply the national cultural heritage as an important factor in the consolidation of society and the affirmation of national identity. In this context, the high-quality training of future teachers-philologists, capable of combining a high level of professional competence with a deep understanding of ethnocultural traditions and the ability to creatively integrate them into the educational process, acquires special importance. The ethnopedagogical culture of a teacher is considered as an integrative professional and personal quality that determines the teacher's ability to form worldview guidelines in students, develop national self-awareness, and cultivate a value attitude towards their native language, history and culture. The study, based on the pedagogical heritage of the classics and modern concepts of national education, substantiates the feasibility of a comprehensive combination

of traditional approaches (folk pedagogy, cultural and artistic practices, local history activities) with innovative methods (digital archives of folklore, VR/AR technologies, interactive online projects, integrated courses on intercultural communication). The systematization of these tools within the professional training of philologists ensures not only the preservation and transmission of cultural heritage, but also its actualization in the conditions of a multicultural educational space, stimulating intercultural dialogue and mutual understanding. It is emphasized that the effectiveness of this process depends on the harmonious integration of time-tested pedagogical traditions and modern technological solutions, which contributes to the development of interethnic tolerance, cultural competence, critical and creative thinking of future teachers. Prospects for further research include the development of scientifically based methodological recommendations for the implementation of digital tools in ethnopedagogical training, the creation of interdisciplinary integrated courses, and the conduct of pedagogical experiments to test the effectiveness of combining traditions and innovations in the training of competitive specialists of the new generation.

Key words: ethnopedagogical culture, future philological teachers, folk pedagogy, innovative educational technologies, intercultural communication, professional training.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Сучасний етап розвитку українського суспільства, позначений глобалізаційними процесами, євроінтеграційними прагненнями та викликами воєнного часу, актуалізує необхідність збереження й примноження національної культурної спадщини. У цьому контексті особливого значення набуває підготовка вчителів-філологів, спроможних поєднувати високий рівень професійної компетентності з глибоким розумінням етнокультурних традицій. Етнопедагогічна культура майбутнього вчителя є ключовим чинником формування світоглядних орієнтирів учнів, розвитку їхньої національної ідентичності та ціннісного ставлення до рідної мови і культури.

Традиційні форми етнопедагогічного впливу, що включають народознавчі знання, звичаї, обряди, фольклор, потребують осмисленої інтеграції у зміст підготовки філологів з урахуванням інноваційних педагогічних технологій, цифрових ресурсів і міждисциплінарних підходів. Поєднання перевірених часом методів із новими засобами комунікації та творчої діяльності створює можливість для більш ефективного засвоєння студентами етнокультурних цінностей, їх творчої інтерпретації та передачі у навчально-виховному процесі.

Наявна науково-методична база потребує подальшого розвитку з урахуванням сучасних освітніх стандартів, міжнародного досвіду та завдань формування особистості в умовах культурного різноманіття. Це зумовлює потребу у ґрунтовному дослідженні засобів формування етнопедагогічної культури майбутніх учителів-філологів, визначенні оптимального поєднання традиційних і новаційних підходів, що сприятимуть підготовці педагогів, здатних бути носіями та трансляторами національних цінностей у сучасному освітньому середовищі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Огляд наукових джерел засвідчує, що методологічні витоки формування етнопедагогічної культури майбутніх учителів закладені у творчій спадщині класиків української педагогічної думки та громадсько-просвітницького руху: К. Ушинського, М. Костомарова, П. Куліша, І. Франка, М. Грушевського, М. Драгоманова, Б. Грінченка, Г. Ващенко, І. Огієнка, С. Русової, С. Сірополка, Я. Чепіги, В. Сухомлинського та ін. Їхні ідеї про «народність» виховання, культурно-історичну обумовленість змісту освіти, поєднання традиції та сучасних потреб школи залишаються методологічною опорою для Нової української школи й

актуалізують національно-культурний компонент у підготовці педагога.

Філософсько-світоглядні засади національно-патріотичного виховання, що забезпечують аксіологічний каркас етнопедагогічної культури, послідовно розкрито у працях В. Бичка, І. Зязюна, І. Надольного, В. Кульчицького, Л. Хомич; концепти громадянської ідентичності та культурної суб'єктності розробляють Ж. Петрович, Ю. Руденко, Л. Чупрій. Політичні виміри національного виховання, його зв'язок із державною гуманітарною політикою й безпековими викликами, представлено в дослідженнях З. Бойко, П. Гай-Нижника. Психологічну складову (етнопсихологічні чинники соціалізації, формування ціннісних орієнтацій, розвиток емпатії та толерантності) концептуалізовано у працях І. Бека, М. Боришевського, І. Галецької, Ю. Ільїної, В. Котирло, В. Москальця.

Педагогічні аспекти інтеграції етнокультурного контенту в освітній процес висвітлюють О. Александров, О. Вишневський, Т. Завгородня, В. Кремень, Н. Лисенко, А. Погрібний, О. Сухомлинська, Є. Сявков, Г. Філіпчук, М. Чепіль, К. Чорна та ін. У центрі уваги – оновлення змісту й методів, практикоорієнтованість, партнерство «університет–школа–громада», використання фольклорних і регіональних студій, сервіс-лернінг, кейс- та проектні технології. Низка робіт акцентує на необхідності міждисциплінарної інтеграції (історія, література, культурологія, мовознавство), що безпосередньо резонує із завданнями підготовки вчителів-філологів.

Мета статті. Обґрунтувати ефективні засоби формування етнопедагогічної культури майбутніх учителів-філологів через поєднання традицій народної педагогіки та сучасних інноваційних підходів у професійній підготовці.

Виклад основного матеріалу дослідження. Формування етнопедагогічної культури майбутніх учителів-філологів є складним і багатоаспектним процесом, що передбачає інтеграцію традиційних педагогічних надбань та сучасних інноваційних підходів у зміст і форми професійної підготовки. У межах дослідження розкрито сутність етнопедагогічної культури як інтегративної професійно-особистісної якості, що охоплює знання, цінності, установки, уміння та досвід збереження, трансляції й творчої інтерпретації національної культурної спадщини в освітньому середовищі.

З урахуванням історико-педагогічних джерел, а також сучасних концепцій національного виховання, визначено, що засобами формування

етнопедагогічної культури виступають: народна педагогіка (усна народна творчість, обряди, традиції, символіка), культурно-мистецькі практики, краєзнавчі проєкти, інтерактивні освітні технології та мультимедійні ресурси. Зазначені засоби знаходять своє підтвердження й практичну реалізацію у наукових працях сучасних дослідників, зокрема у роботах, присвячених формуванню етнопедагогічної культури майбутніх педагогів на різних освітніх рівнях.

У статті Ю. Косенко «Етнопедагогічний підхід до професійної підготовки майбутніх педагогів дошкільних навчальних закладів» досліджено педагогічний підхід до формування етнопедагогічної компетентності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів, зокрема через активне використання етнокультурних знань (усної народної творчості, традицій, обрядів, символіки), демонструючи, що включення цих елементів у професійну підготовку значно підсилює розвивальні можливості педагогів у створенні культурно чутливого освітнього середовища для дітей [2, с. 74]. Особливе місце займають форми навчально-виховної роботи, спрямовані на залучення студентів до аналізу й відтворення етнокультурних зразків у власній педагогічній діяльності: фольклорні свята, етнолінгвістичні дослідження, підготовка авторських етнопросвітницьких проєктів.

У статті О. Пронікова «Використання ідей К. Д. Ушинського в процесі підготовки майбутніх учителів фізичної культури у педагогічних ВНЗ України (друга половина XX – початок XXI століття)» проаналізовано історичні витоки та еволюцію підготовки майбутніх учителів фізичної культури, акцентуючи на ідеях К. Д. Ушинського

щодо поєднання фізичного та духовного розвитку, значення психолого-педагогічної підготовки і методик фізичного виховання, а також окреслено проблеми й позитивні зрушення у цій сфері в період від другої половини XIX ст. до початку XXI ст [3, с. 91]. Відтак, у процесі дослідження виявлено, що ефективність формування етнопедагогічної культури залежить від комплексного поєднання традицій (заснованих на педагогічних ідеях видатних діячів минулого та народному досвіді) й новачій (інтерактивні методи, цифрові платформи, міжкультурні комунікаційні практики). У результаті інтеграції цих компонентів майбутні вчителі-філологи отримують здатність не лише передавати культурні надбання, а й творчо їх інтерпретувати, адаптувати до умов багатонаціонального освітнього середовища та використовувати як засіб гармонізації міжетнічних відносин. Такий висновок став підґрунтям для виокремлення й систематизації конкретних засобів, що забезпечують результативність цього процесу в умовах сучасної педагогічної підготовки.

У таблиці 1 систематизовано основні засоби формування етнопедагогічної культури майбутніх учителів-філологів, поєднуючи традиційні та інноваційні підходи. Традиційні форми ґрунтуються на багатовіковому досвіді народної педагогіки, краєзнавчої роботи та культурно-мистецьких практик. Інноваційні методи збагачують цей процес за допомогою цифрових ресурсів, інтерактивних платформ, VR/AR-технологій та міжкультурних онлайн-проєктів. Такий синтез дозволяє не лише зберігати та передавати національні традиції, а й адаптувати їх до сучасних освітніх і технологічних реалій.

Таблиця 1

Традиційні та інноваційні засоби формування етнопедагогічної культури майбутніх учителів-філологів

Група засобів	Традиційні підходи	Інноваційні підходи
Народна педагогіка	Використання усної народної творчості (казки, прислів'я, пісні), обрядів, звичаїв, символіки	Цифрові архіви фольклору, інтерактивні платформи з народними текстами, мультимедійні реконструкції обрядів
Культурно-мистецькі практики	Проведення фольклорних свят, вечорниць, літературних читань, народних ігор	Онлайн-конкурси та фестивалі, VR/AR-відтворення етнокультурних подій, віртуальні екскурсії музеями
Краєзнавча діяльність	Екскурсії, збір місцевих легенд і пісень, створення шкільних краєзнавчих гуртків	Геоінформаційні карти культурної спадщини, цифрові краєзнавчі проєкти з відкритим доступом
Освітній контент	Вивчення етнолінгвістики та народознавства у курсах філологічних дисциплін	Інтегровані курси з міжкультурної комунікації, змішані формати (blended learning), використання онлайн-курсів та MOOC
Методичні форми роботи	Лекції, семінари, традиційні методи аналізу текстів та культурних явищ	Проектно-орієнтоване навчання, гейміфікація, вебквести, міждисциплінарні воркшопи
Міжкультурна взаємодія	Запрошення носіїв культури, участь у міжнародних культурних заходах	Віртуальні обміни (eTwinning, Zoom-конференції з іншими країнами), спільні онлайн-проєкти зі студентами з-за кордону

Інноваційні засоби формування етнопедагогічної культури відкривають нові можливості для занурення майбутніх учителів-філологів у національно-культурний простір. Онлайн-конкурси та фестивалі сприяють популяризації культурних традицій, активізують творчу діяльність і

забезпечують міжкультурний обмін у зручному дистанційному форматі. Використання VR/AR-технологій дозволяє відтворювати етнокультурні події з високим рівнем реалістичності, створюючи ефект присутності та поглиблюючи емоційне сприйняття. Віртуальні екскурсії музеями

забезпечують доступ до культурних артефактів і мистецьких експозицій незалежно від місця перебування, інтегруючись у навчальний процес. Такий підхід поєднує технологічні інновації з виховними завданнями, сприяючи як збереженню, так і творчій інтерпретації культурної спадщини у сучасному освітньому середовищі.

Інтегровані курси з міжкультурної комунікації, змішані формати навчання (blended learning) та онлайн-курси, зокрема масові відкриті онлайн-курси (МООС), становлять потужний інструмент формування етнопедagogічної культури у майбутніх учителів-філологів. Такі курси дають змогу поєднувати вивчення мовних, культурних і педагогічних аспектів, розвиваючи здатність студентів ефективно взаємодіяти в багатокультурному середовищі. Змішане навчання поєднує переваги очних занять із можливостями онлайн-платформ, що сприяє індивідуалізації освітнього процесу, активному використанню мультимедійних ресурсів та залученню студентів до інтерактивних форм роботи. Використання онлайн-курсів і МООС відкриває доступ до міжнародного досвіду, сучасних методик і прикладів кращих практик у сфері збереження та популяризації культурної спадщини. Такий комплексний підхід не лише розширює професійну компетентність майбутніх педагогів, але й формує в них усвідомлену позицію щодо ролі етнопедagogічної культури у розвитку міжетнічної толерантності та діалогу. Впровадження інноваційних засобів у поєднанні з традиційними методами створює гнучку й ефективну систему підготовки майбутніх учителів-філологів, здатних творчо зберігати, популяризувати та інтегрувати національну культурну спадщину в контексті глобалізованого освітнього простору.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Отже, формування етнопедagogічної культури майбутніх учителів-філологів є результатом комплексної інтеграції традиційних та інноваційних засобів у зміст і форми професійної підготовки. Традиційні підходи, засновані на народній педагогіці, культурно-мистецьких та краєзнавчих практиках, забезпечують збереження національної спадщини. Інноваційні методи, зокрема цифрові платформи, VR/AR-технології, інтерактивні онлайн-курси та міжкультурні комунікаційні практики, розширюють можливості для її творчої інтерпретації та адаптації до сучасного багатокультурного освітнього середовища.

Перспективними напрямками подальших наукових розвідок є: розроблення методичних рекомендацій щодо використання цифрових інструментів у етнопедagogічній підготовці, створення інтегрованих навчальних курсів з акцентом на міжкультурну комунікацію, а також експериментальна перевірка ефективності поєднання традиційних і новітніх підходів у формуванні міжетнічної толерантності та культурної компетентності майбутніх педагогів.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Семенов О.М. Сучасні зарубіжні технології підготовки майбутнього вчителя-словесника. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. Серія 16. Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики*: Збірник наукових праць /Ред. кол. О.Г.Мороз, Н.В.Гузій (відповідальні редактори) та інші. Вип.3.- К., НПУ, 2005. С.94-98.
2. Косенко Ю. Етнопедagogічний підхід до професійної підготовки майбутніх педагогів дошкільних навчальних закладів. *Вісник Прикарпатського університету. Педагогіка*. Вип. XIX-XX. Івано-Франківськ, 2008. С. 67-74.
3. Проніков О. К. Використання ідей К. Д. Ушинського в процесі підготовки майбутніх учителів фізичної культури у педагогічних ВНЗ України (друга половина XX – початок XXI століття). *Вісник Чернівецького національного педагогічного університету. Педагогічні науки*. 2013. Вип. 110. С. 89-91. [Електронний ресурс]. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuP_2013_110_28.
4. Савенко Л. Етнокультурна підготовка майбутніх учителів: вітчизняний та закордонний досвід. *Дидаскал : часопис : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. уч. «Трансформації вищої педагогічної освіти: світовий і український контекст»*, 16-17 листопада 2021 р. / Кафедра загальної педагогіки та андрагогіки ПНПУ імені В. Г. Короленка. Полтава. 2021. Випуск 22. С. 197-199.
5. Семенов О. М. Етнолінгводидактична культура вчителя-словесника. Київ ; Глухів : РВВ ГДПУ, 2003. 108 с.
6. Мокляк В. М., Петренко Л. М. Теоретико-методологічні засади підготовки майбутнього вчителя до етнокультурної діяльності в закладах загальної середньої освіти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2023. № 5/6. С. 239-249.
7. Маєвська Л. М. Модель підготовки майбутнього учителя до етнокультурного виховання школярів. Теорія та методика навчання фундаментальних дисциплін у вищій школі. Кривий Ріг : Видавничий відділ НМетАУ, 2014. 465 с.
8. Григоренко Т. Організаційно-педагогічні умови підготовки майбутніх учителів-філологів в умовах освітньо-комунікативного середовища закладів вищої освіти. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2020. № 4. С. 120-127.
9. Євтух М. Б. Проблема етнонаціонального розвитку: український і світовий контексти. Київ : Стилюс, 2001. 206 с
10. Сявавко Є.І. «Українська етнопедagogіка в її історичному розвитку». К.: «Наукова думка», 1974. 156 с.

REFERENCES

1. Semenoh, O. M. (2005). Suchasni zarubizhni tekhnolohii pidhotovky maibutnoho vchytelia-slovesnyka [Modern foreign technologies of training the future teacher of philology]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Serii 16. Tvorchia osobystist uchytelia: problemy teorii i praktyky: Zbirnyk naukovykh prats* / Eds. O. H. Moroz, N. V. Huzii (responsible editors) et al. Issue 3. Kyiv: NPU. S. 94-98. [in Ukrainian]
2. Kosenko, Yu. (2008). Etnopedahohichniy pidkhid do profesii noi pidhotovky maibutnikh pedahohiv doshkilnykh navchalnykh zakladiv [Ethnopedagogical approach to professional training of future teachers of preschool educational institutions]. *Visnyk Prykarpatskoho universytetu. Pedahohika*. Vyp. XIX-XX. Ivano-Frankivsk. S. 67-74.
3. Pronikov, O. K. (2013). Vykorystannia idei K. D. Ushynskoho v protsesi pidhotovky maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury u pedahohichnykh VNZ Ukrainy (druha polovyna XX – pochatok XXI stolittia) [Using the ideas of K. D. Ushinsky in the process of training future

physical education teachers in pedagogical universities of Ukraine (second half of the 20th - beginning of the 21st century)]. Visnyk Chernihivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu. Pedahohichni nauky. Vyp. 110. S. 89–91. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuP_2013_110_28.

4. Savenko, L. (2021). Etnokulturna pidhotovka maibutnikh uchyteliv: vitchyzniani ta zakordonnyi dosvid [Ethnocultural training of future teachers: national and foreign experience]. Dydaskal: chasopys: materialy Vseukrainskoi nauk.-prakt. konf. z mizhnar. uch. «Transformatsii vyshchoi pedahohichnoi osvity: svitovyi i ukrainskyi kontekst», 16–17 lystopada 2021 r. / Kafedra zahalnoi pedahohiky ta andrahohiky PNPu imeni V. H. Korolenka. Poltava. Vyp. 22. S. 197–199. [in Ukrainian]

5. Semenoh, O. M. (2003). Etnolinhvodydaktychna kultura vchytelia-slovesnyka [Ethnolinguodidactic culture of the language teacher]. Kyiv; Hlukhiv: RVV HDPU. 108 s. [in Ukrainian]

6. Mokliak, V. M., Petrenko, L. M. (2023). Teoretyko-metodolohichni zasady pidhotovky maibutnoho vchytelia do etnokulturnoi diialnosti v zakladyakh zahalnoi serednoi osvity [Theoretical and methodological foundations of preparing the future teacher for ethnocultural activities in general secondary education institutions]. Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii. № 5/6. S. 239–249. [in Ukrainian]

7. Maievska, L. M. (2014). Model pidhotovky maibutnoho uchytelia do etnokulturnoho vykhovannia shkoliariv [Model of preparing the future teacher for ethnocultural education of pupils]. Teoriia ta metodyka navchannia fundamentalnykh dystsyplin u vyshchii shkoli. Kryvyi Rih: Vydavnychiy viddil NMetAU. 465 s. [in Ukrainian]

8. Hryhorenko, T. (2020). Orhanizatsiino-pedahohichni umovy pidhotovky maibutnikh uchyteliv-filolohiv v umovakh osvitho-komunikativnoho sere-dovyscha zakladiv vyshchoi osvity [Organizational and pedagogical conditions of training future philology teachers in the educational-communicative environment of higher education institutions]. Zbirnyk naukovykh prats Umanskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu. №. 4. S. 120–127. [in Ukrainian]

9. Yevtukh, M. B. (2001). Problema etnonatsionalnoho rozvytku: ukrainskyi i svitovyi konteksty [The problem of ethnonational development: Ukrainian and global contexts]. Kyiv: Stylos. 206 s. [in Ukrainian]

10. Siavavko, Ye. I. (1974). Ukrainska etnopedahohika v yii istorychnomu rozvytku [Ukrainian ethnopedagogy in its historical development]. Kyiv: Naukova dumka. 156 p. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ГАБЕЛКО Олена – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри германських мов, зарубіжної літератури та методик їхнього навчання Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: методика викладання іноземних мов у вищій школі.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

HABELKO Olena – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Germanic Languages, Foreign Literature and Teaching Methods of Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University.

Scientific interests: methodology of foreign language teaching in high school.

Стаття надійшла до редакції 22.07.2025 р.

Стаття прийнята до друку 05.08.2025 р.

УДК 811.111:37.02:37.014.3

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-220-151-156

ГАННІЧЕНКО Тетяна –

кандидат педагогічних наук, доцент

доцент кафедри іноземних мов

Миколаївського національного аграрного університету

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7597-6946>

e-mail: tetianagann@gmail.com

ТЕХНОЛОГІЇ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ

Стаття присвячена дослідженню ефективності технологій змішаного навчання у викладанні англійської мови в сучасних умовах України. Актуальність роботи зумовлена забезпеченням адаптації освітніх процесів до викликів сьогодення, включаючи наслідки пандемії COVID-19 та повномасштабної війни, що потребують пошуку гнучких і стійких освітніх моделей.

У роботі проаналізовано основні моделі змішаного навчання, які ефективно застосовуються в українському освітньому контексті: ротаційну модель, гнучку модель та збагачену віртуальну модель. Особливу увагу приділено адаптації цих моделей до різних типів навчальних закладів – від великих університетів до регіональних і сільських шкіл, які мають обмежені технологічні ресурси.

Дослідження розкриває методи забезпечення безперервності освітнього процесу в складних умовах, включаючи застосування асинхронного навчання, використання офлайн-навчальних пакетів та кризових комунікаційних каналів. Значну увагу приділено інструментам персоналізації навчального досвіду через адаптивні платформи, модульний підхід до вивчення матеріалу та створення індивідуальних навчальних траєкторій.

Окремо проаналізовано трансформацію ролі викладача від передавача знань до фасилітора освітнього процесу, що забезпечує створення умов для самостійного навчання студентів, розвитку їхнього критичного мислення та навичок самоорганізації. Розглянуто стратегії підтримки мотивації студентів через використання елементів гейміфікації, релевантного контенту та систематичного зворотного зв'язку.

Важливою складовою дослідження є аналіз методів оцінювання результатів навчання у змішаному форматі, який поєднує традиційні підходи з новими можливостями цифрових технологій. Розглянуто застосування портфоліо, проектної діяльності та заходів забезпечення академічної доброчесності в умовах дистанційного навчання.

Результати дослідження підтвердили стратегічну виправданість впровадження технологій змішаного навчання як ефективного інструменту підвищення якості іншомовної освіти, здатності адаптуватися до складних умов і забезпечити високі